

Neformalni sastanak ministara obrazovanja zemalja Evropske unije

Pariz, 17. mart 2015, utorak

Deklaracija o unapređenju građanstva i zajedničkih vrednosti slobode, tolerancije i nediskriminacije posredstvom obrazovanja¹

Imajući u vidu izjavu članova Evropskog saveta nakon neformalnog sastanka održanog 12. februara 2015,

Mi, ministri obrazovanja i komesar za obrazovanje, kulturu, omladinu i sport izjavljujemo sledeće:

Kao odgovor na ovogodišnje terorističke napade u Francuskoj i Danskoj, uz prisećanje na slične strahote u Evropi počinjene u skorije vreme, ponovo potvrđujemo našu rešenost da zajednički podržimo osnovne vrednosti koje su temelj Evropske unije: poštovanje ljudskog dostojanstva, slobodu (uključujući slobodu izražavanja), demokratiju, jednakost, vladavinu zakona i poštovanje ljudskih prava. Te vrednosti su zajedničke zemljama članicama evropskog društva u kome preovladavaju pluralizam, nediskriminacija, tolerancija, pravda, solidarnost i ravnopravnost žena i muškaraca.

Neposredna reakcija naših zemalja bila je izuzetna. Sada je vreme da se napravi sledeći korak. U Evropi se ponosimo istorijom punom primera savladanih nedaća, a sad ponovo moramo odgovoriti na izazov da zaštitimo i ojačamo evropski duh slobode, duh koji cení kako kritičko razmišljanje tako i poštovanje drugih, u skladu sa vrednostima Unije.

Značajan izazov s kojim se suočavamo u čuvanju naših pluralističkih društava zahteva konkretnu akciju na evropskom, nacionalnom, regionalnom i lokalnom nivou.

---

¹ Declaration on promoting citizenship and the common values of freedom, tolerance and non-discrimination through education.

http://ec.europa.eu/education/news/2015/documents/citizenship-education-declaration_en.pdf

Kao ministri zaduženi za obrazovanje i kao evropski komesar, imamo posebnu dužnost da se postaramo da humanističke i građanske vrednosti koje delimo budu sačuvane i predate budućim generacijama. Ostajemo ujedinjeni u nastojanju da promovišemo slobodu misli i izražavanja, društvenu inkluziju i poštovanje drugih, kao i da sprečimo i okončamo diskriminaciju u svim njenim vidovima.

Stoga pozivamo na obnovljene napore u poučavanju i prihvatanju ovih zajedničkih osnovnih vrednosti i postavljanju temelja za inkluzivnije društvo posredstvom obrazovanja – počev od ranog uzrasta.

Glavni cilj obrazovanja nije samo razvijanje znanja, veština, stručnosti i stavova i usađivanje osnovnih vrednosti već i pomoć mladim ljudima – uz blisku saradnju sa roditeljima i porodicom – da postanu aktivni, odgovorni i slobodoumni članovi društva.

Deca i mladi predstavljaju našu budućnost i moraju imati mogućnost da tu budućnost oblikuju. Moramo udružiti napore da sprečimo i okončamo marginalizaciju, netoleranciju, rasizam i radikalizaciju i očuvamo sistem sa jednakim mogućnostima za sve. Moramo kod dece i mladih da gradimo smisao za inicijativu i pozitivni doprinos koji svojim učešćem mogu da daju, istovremeno potvrđujući zajedničke osnovne vrednosti na kojima su naša demokratska društva zasnovana.

To je plemeniti izazov i moramo se zajedno truditi da ga savladamo.

1. NA NACIONALNOM, REGIONALNOM I LOKALNOM NIVOU

Slazemo se da ćemo pojačati delovanje na polju obrazovanja s ciljem:

1. da ojačamo ključni doprinos koji obrazovanje daje razvoju pojedinca, društvenoj inkluziji i učešću tako što ćemo usađivati osnovne vrednosti i principe koji su temelji naših društava;
2. da omogućimo inkluzivno obrazovanje za svu decu i mlade ljude, koje se bori protiv rasizma i diskriminacije po bilo kojoj osnovi, promovise građanstvo i uči mlade da razumeju i prihvate razlike u mišljenju, ubeđenju, veri i načinu života, istovremeno poštujući vladavinu zakona, raznolikost i ravnopravnost polova;
3. da ojačamo sposobnost dece i mladih da kritički razmišljaju i rasuđuju tako da, naročito u okruženju interneta i društvenih medija, budu u stanju da shvate stvarnost, razlikuju činjenice od mišljenja, prepoznaju propagandu i odupru se svim vidovima indoktrinacije i govora mržnje;

4. da se borimo protiv geografske, društvene i obrazovne nejednakosti, kao i drugih faktora koji vode ka beznađu i stvaraju plodno tlo za ekstremizam, tako što ćemo svoj deci i mladima obezbediti neophodno znanje, veštine i stručnost kako bi sami gradili svoju profesionalnu budućnost i put ka uspehu u društvu i tako što ćemo podržati mere koje imaju za cilj sprečavanje ranog napuštanja školovanja i poboljšanje društvene i profesionalne integracije mladih;
5. da ohrabrimo dijalog i saradnju između svih aktera u obrazovanju, naročito roditelja, porodica i pridruženih struktura i da kod dece i mladih gradimo smisao za inicijativu i angažovanost kako bismo ojačali društvene veze i stvorili osećaj pripadanja;
6. da osnažimo učitelje da zauzmu aktivan stav protiv svih oblika diskriminacije i rasizma, obrazuju decu i mlade u medijskoj pismenosti, izađu u susret potrebama učenika iz različitih pozadina, usade zajedničke osnovne vrednosti, spreče rasizam i netoleranciju i bore se protiv njih.

2. NA EVROPSKOM NIVOU

Iako su za obrazovne sisteme i njihov sadržaj odgovorne zemlje članice, saradnja u ovoj oblasti na nivou Evropske unije će biti sredstvo u rešavanju zajedničkih izazova s kojima se Evropa suočava. Postoji neodložna potreba za saradnjom i koordinacijom, razmenom iskustava i garancijom da se najbolje ideje i prakse mogu deliti unutar Evropske unije s ciljem:

1. da se omogući da deca i mladi steknu društvene, građanske i međukulturne kompetencije tako što će se promovisati demokratske vrednosti i osnovna prava, društvena inkluzija i nediskriminacija, kao i aktivno građanstvo;
2. da se unapredi kritičko razmišljanje i medijska pismenost, naročito kad je reč o korišćenju interneta i društvenih medija, kako bi se razvio otpor prema svim vidovima diskriminacije i indoktrinacije;
3. da se neguje obrazovanje deprivilegovanih kategorija dece i mladih osoba tako što će naši sistemi obrazovanja i obučavanja odgovoriti na njihove potrebe;
4. da se preko svih vidova učenja, u saradnji sa ostalim relevantnim politikama i akterima, promoviše međukulturni dijalog.

Ove ciljeve mogu podržati:

- Strateški okvir *ET2020*, preko svojih prioriteta, vršnjačkog učenja i razmenom i širenjem dobre prakse;

- Program *Erasmus+*, naročito putem podrške koju pruža mobilnosti učenika i učitelja, strateškim partnerstvima i platformama za saradnju obrazovnih institucija, kao i dijalogu i zajedničkim projektima građanskog obrazovanja, volontiranja i omladinskih razmena;

kao i:

- ostale politike na nivou EU i instrumenti finansiranja u oblastima vezanim za obrazovanje, kao što su program Horizont 2020 (naročito u svojim komponentama „Društveni izazovi“ i „Nauka sa društvom i za društvo“) i okvir za evropsku saradnju po pitanju omladine, uz istovremeno ispitivanje mogućnosti za bližu saradnju između obrazovanja i drugih relevantnih oblasti kao što su kultura, sport, zapošljavanje, socijalna zaštita, bezbednost i drugi načini i delovanja u društvenoj inkluziji;
- podsticanje kontakata i saradnja sa građanskim društvom i društvenim partnerima;
- ispitivanje mogućnosti sadejstva sa radom koji se u Savetu Evrope odvija u oblasti građanskog obrazovanja i međukulturnog razumevanja.

Pozivamo savet za obrazovanje, mladost, kulturu i sport da na sastanku 18. i 19. maja 2015. raspravi o radu koji treba da sledi za ovom deklaracijom.

Preveo Mark Daniels